

૭૮૬

કનકમાળા

૩૬

ગજલનો ભંડાર

સ્વામી પ્રસીધ્ધ કરનાર

લેખક ઈસ્માઇલ રમુલભાઈ

પાંચલાટી-નડીઆદ.

કીંમત ૧૦/-

M.H.S.H.

ગુજરાત વિદ્યાર્પીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૅપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૯૩૬૨ વાર્ષિક

પુસ્તકનું નામ ડી.સી.આઈ.

વિષય ડ-૧૯

લેખકે સર્વે હક સ્વાધીન રાખ્યા છે.

કનક માળા

૬૬

ગજલનો ભંડાર

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરવારુ

લેખક ઈન્દ્રભાઈ ભાઈ રસુલભાઈ

પાંચહાટી નડીઆદ.

પ્રત ૨૫૦ આવૃત્તિ ૧ લી સને ૧૯૧૭

ધી શારદા વિજય પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં શા. હરજીવન

અમરશીએ છાપી-સાંચીપણી-નડીઆદ.

કીંમત ૦-૬-૦

પ્રસ્તાવના.

— ❀ —

આ ઉપરથી વાંચક ગૃહસ્થોને અરજ કરવામાં આવે છે કે જો હું એટલો બધો મોટો અને ખાસ કરીને અભીમાન ધરાવવા સ્ફુટો નથી. આજકાલના લેભાગુ કવિઓ તથા સાહિત્ય પોતાના માનાર્થે કવી કહેવા લોકોને સુચવે છે. માણસ માત્રનો કોઈ વખત મગજ પ્રકૃતિલસ થાય છે તે વખતે તેમના મગજ ઘણીસારી પાયરી ઉપર આવી જાય છે. આવા વખતમાં મનુષ્ય આડે સો કરી શકે છે તેવે વખતે તે ઉદગારોમાંથી કોઈ ઉદગાર કવિતા અથવા ગજલ તથા દોહરા રૂપે નીકળી જાય તે સ્વભાવિક છે તેથી આવા સંજોગે જો આપણા મનુષ્ય તેને કવીની ઉપમા આપે છે અને તેને લીધે તે માણસ કુલીને આન ધરાવે છે મોટે અરજ કરું છું કે તેમ કરવાથી કઈ કવી કહેવાતા હોત તો આ દુનીયાની અંદર બધા કવીજ હોત. એજ વિનંતી.

હી. આપનો શુભેચ્છક.

લેખક.

વિશેષ હકીકત

જે કોઈ અહસ્થને પોતાના નામની અથવા કોઈ
ફકાન વિષે તથા કોઈ માલ વિષે અથવા કંઈ પણ જાત
ની ગજલ અથવા દોહરો અથવા કોઈ પણ રાગનું ગાયન
બનાવવું હશે તો લેખક તમારી પાસેથી વ્યાજબી કીંમત
લઈ બનાવી આપશે.

વિશેષ હકીકત માટે લેખકને મળેા.

લેખક. ઇસ્માઈલભાઈ રસુલભાઈ.

ઠેકાણું. પાંચહાટી—નડીઆદ.

દાહરો.

આ પ્રથમ અહીંથી થાય છે પ્રકાશના આરંભમાં
નથી અભિમાન મારામાં કઈ દૂનીયા તણા આ રંગમાં
ઈસ્માલ માફ નામ છે હું રસુલ કેરો હીકરો
માફી લઉ છુ ભૂલની અંતર વિષે આશીષ ધરો.

લી. આપનો શુભેચ્છક.

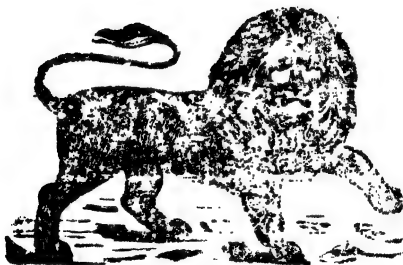
લેખક.

અનુક્રમણિકા

વિષય	પૃષ્ઠ.
અર્પણ પત્રીકા	૧
ખુદાનો રંગ ન્યારો છે	૨
દીલને	૩
એક મનહર કાચલને	૪
શરાબી આદમી છીએ	૫
પ્રભુદારે મળેલાં પુષ્પો	૬
પ્રેમમાં પછડાતુ મન	૭
ધરો મીત્રો ધીરજ	૮
પ્રેમી લલીતા અને આશક બંશીલાલ	૯
અમોને પ્રેમ બહાલો છે	૨૨
પ્રેમમાં અંધા બનેલાને અરજ	૨૩
ઈનશાફ	૨૪
સહે છે દુખ તુ શાને	૨૬
ખતા	૨૭
સરોવર તીરે ભમતી બાલીકા	૨૮
ફનીયા દીવાનો છે કહે	૩૦

જૈરીબોને તમારી પુત્રી આપો	-	૩૨
સંસારમાં માલતા મીયાં	-	૩૩
સ્વાર્થિ સગા	- - -	૩૪
ફેશનની ફીશીઆરી	- -	૩૫
સવારમાં કંડ સરોવરે ઉભાર ટહીને		૩૮
દેખાતો રમ્ય દેખાવ	- -	૩૯
સનમ હાવા ફર્યા કરીએ	- -	૪૦
સ્નેહમાં શું દુઃખ છે	- -	૪૧
સ્નેહમાં શું સુખ છે	- -	૪૨
મુદ્દાકાન્તા	- - -	૪૩
હવે ફરીયાદ શાની છે	- -	૪૪
બે કદર	- - -	૪૬
સરાબે ઇશકને છેલ્લી સલામ	-	૪૭
કોકીલાને	- - -	૪૮
કલીકાને	- - -	૪૯
સુધારકને બલામણુ	- -	૫૦
અમારો ધંધો એવો છે	- -	૫૧

પંખી માટે દીવાના ચળેલો મનુષ્ય	૫૨
જુગારીને વિનંતી	૫૩
શુ તમને બીડી પીવાના શાખ નથી	૫૪

અર્પણ પત્રીકા.

—ગજલ—

ખુદાના વસ્લ રહાનારા અરે મીત્રો સુણો મારા,
ધરી ઉરમાં સ્વીકારી લો સલામો છે અરે મારા.
ખનાવી ગજલો આ છે જે નથી કરનાર તે તો હું,
ખુદા બાણે ખુદાએ શુ ચમતકારે ધર્યો છું હું.
નથી શક્તી ખનાવાની ખુદાની રાહદારીમાં,
કરે શુકો અદા હુંતો ખુદાના સુદ્ધ ચર્ણોમાં.
અણીમાને કરીને કંઈ કદમ આધે નથી સુકતો,
ખુદાનો માનીને અહેસાન કર્યું છે તે કરી શકતો.
સુણી મીત્રો પ્રવીણ મારાં ચહો ખંતથી સ્વીકારી લ્યો,
હશે જો બુલ તેમાં કંઈ કરી માણી સુધારી લ્યો.

ખુદાનો રંગ ન્યારો છે.

—ગજલ—

ખુદાના અંચ ખરા દુશ્મન ખુદાર્થી બીહીને ચાલે,
ખનાવે ચાહેસો પલમાં, ખુદાનો રંગ ન્યારો છે.

નથી કર્તા બીજો તેનો જગતનો તે ખરા માલીક,
ખનાવે રંકને રાજા ખુદાનો રંગ ન્યારો છે.

શરીર તારૂં ઘડ્યું છે આ ખુદાની બંદગી કરવા,
નકામા છોડી દે ફાંફાં ખુદાનો રંગ ન્યારો છે.

રચ્યા છે સૃષ્ટી ને સાગર વળી સમ તોલમાં આપ્યા,
અજબ છે રાહ તેનારે ખુદાનો રંગ ન્યારો છે.

ધરી નયનો નીહાળી લે નથી કીમત અરે તેની,
ઉઘાડી ચર્મ ચકસુ જો ખુદાનો રંગ ન્યારો છે.

જગતમાં અવતર્યા શાને અહીં આવી કયું શું ? શું ?
કરી લે બંદગી પ્યારા ખુદાનો રંગ ન્યારો છે.

કર્યા પેમાલ લાખોને બનાવ્યા રંગ બેરંગી,
અજબ દેખી નીહાળી લે ખુદાનો રંગ ન્યારો છે.

નથી રહેતા અલિમાનો ન કોઈ રાખશે કોનો,
લજલે સ્મનથી પ્યારા ખુદાનો રંગ ન્યારો છે.

અરે ઇસ્માલ જો ચાહે ખુદાની બંદગી વહાલી,
ધરી ઉરમાં સ્વીકારી લે ખુદાનો રંગ ન્યારો છે.

દિલને

—ગજલ—

દિવાના અએ દીવાના દીલ નકામું કયાં તુ તફડે છે,
ધરી આશા નકામી કયાં સ્વહસ્તે દુઃખ ઝડપે છે.
અરે સોખા કમળ કુમુદ મધુપ તુ કાં ખને ફુખી,
અન્નપુષ્પ ના છતાં સોખા દીવાના દીલ તફડે છે.
જણાએ સુખ દુખ જો! જો! મગર જળ ઝાઝવા સમઝે,
નકામું દોડીને દુઃખી થવા કાં દીલ તફડે છે.
નકામી છોડીદે આશા તફડવું છોડી છે ખાલી.
અગર જા સ્વાહ ચામીને દીવાના દુખ ઝડપે છે.

એક મનહર કોયલને.

—ગજલ—

અરે કોયલ અરે કોયલ, કહી ઉડી કહીં ચાલી;
તજ આ જાડ આંખાનું, કહે કોયલ કહીં ચાલી.
અહા જો જાડ આંખાનું, રહ્યું ખીલી વસંતે આ;
તજ સીતલ ઘટા ઘાડી, બની શોકીત કહીં ચાલી.
અરે કોયલ રસીક કોયલ, રસીકતા ક્યાં ગઈ તારી;
રસીકતાએ બરેલું દીલ, કરી ખાલી કહીં ચાલી.
વીના તારા એ નહિ દીપે, વિના એના તું નહિ શોભે;
બનાવી બાગને ઉજ્જડ, કહે કોયલ કહીં ચાલી.

સરાળી આદમી છીએ.

—ગજલ—

સરાળી આદમી છીએ સરાળી આદમી છીએ,
સનમને ઇન્ક તો બસ હુએ સરાળી આદમી છીએ;
સનમ સ્વેચ્છ માનીને સરાળે ઇસ્ક પીપીને,
શુભાવી સુદ્ધ પડ્યા રહીએ સરાળી આદમી છીએ.
સરાળે ઇસ્કને પીને દર્દ દીલ સાદથી પરને,
ભલે સંકટ હમે સહીએ સરાળી આદમી છીએ;
સરાળે ઇસ્કને પીતા અમે ડીલે નથી ડરતા,
ચડી ઉંચે નીચે પડીએ સરાળી આદમી છીએ.
સરાળે ઇસ્કને પીને લગાવીને સમાધીને,
સનમના નામને જીપીએ સરાળી આદમી છીએ;
સરાળે ઇસ્કને પીને ભુલીને ભાન તનમનનું,
ખરૂ ખોટું બક્યા કરીએ સરાળી આદમી છીએ.
સનમના નુરને રંગે ફીદા થઇને ભમ્યા કરીએ,
કહે ઇસ્માલ કે ભાઈ નકામા અથડી મરીએ છીએ.

પ્રભુદ્વારે મળેલાં પુણ્યો.

-મજલ-

નથી એ પુણ્ય વેચાતા, ન કંઈ લઈ દઈ શક્તું;
પ્રભુ દે તે લહે વાલી, સખી આ પુણ્ય નવરંગી
પ્રભુ દારે મળેલા એ, દઈ રનેહે સુકાએ છે;
પરસ્પર પ્રેમથી દઈએ, સખી આ પુણ્ય નવરંગી.
સખી આ પુણ્ય નવરંગી, સખી આ પુણ્ય સુગંધી;
ધર્યા પ્રેમે સ્વીકારી લે, સખી આ પુણ્ય નવરંગી.
સખી આદીબંધ છે પુણ્યો, નહીં એ આંખથી દેખે;
હૃદયને ને નીહાળી લે, સખી આ પુણ્ય નવરંગી.
સખી આ પુણ્ય સુગંધી, નગણુ તો તે નમ્રુલા છે;
મગર ગણુ તો અમુલા છે, સખી આ પુણ્ય નવરંગી.

પ્રેમમાં પછડાતું મન.

—ગજલ—

ભયંકર નાર તન વનમાં સમુદ છે નાયકા જાણો,
 દીપે મન હાસ્યની ફાંસી ન ભર મન મૃગ ત્યાં ફાળો.
 ધનુષ્ય ધારી બ્રહ્મટીનું નયના બાણુ મારે છે,
 મદન છે પારધી વનનો તણ દે બીક ધારીને.
 પહાડો સ્તન રહ્યા જુકી સરીતા મુકત માળમની,
 અને છે જાળ તેની માય ગતી હસ્તી મદાબાની.
 વહે જે મીઠ વચનો તે જરણુ અમૃતના ઝરણુ,
 થવાનો નાશ છે જેનો તો તેનો રંદ હ પથુ કરના.
 ખુશીથી માટે મન મૃગ તું જોદી જ્ઞાન પગ દેને,
 કસી લે જાસ નીર્મળ વન વિકટ વનને તણ દેને.

ધરો મીત્ર ધીરજ.

—ગજલ—

ધરો મીત્રો ધીરજ આખર ખુદાને પણ પ્રસન કરશું,
સમય આવે હરી ઈચ્છત વરની યાચના કરશું.
અનેરું નામ અનેરા કામ અનેરી રાહને રસ્તો,
અમો એવું નગર એક આશીકો માટે વસાવીશું.
બનાવી દેશ બાબરો સુઘડ રસ્તા રચાવીશું.
અને સ્નેહીના હાટો કબાટો લોબના ખુલ્લા મુકાવાશું.
બધે રસ્તે ફરીશું ને ફરીશું તેમનો સોદો,
મીલાવી રાજ માસુકથી અમો લાંડારમાં બરશું.
અરે સુણા પ્રવીણ મીત્રો વળી વીજોગ આદરશું,
હણી વિધ્નો જગતના હોશ હવેલીમાં મહાલીશું.
દોહરો.

જામર કમળને ચાહે છે લોભી ચાંહ ધન,
વળી ચક્રારી ચંદ્રને ક્રુધાતુર લોબન.
રોગી ચાહે વૈદને શીખી મન જાંખે ધન.
મીત્ર પત્ર તમ નીરખવા જાંખે છે મમ મન

પ્રેમી લલીતા અને આશક બંશીલાલ

—ગજલ—

ધ્રુવે કલમ મારી અરે આલેખતા આ વારતા,
 કમ્પ થાસો દેખીને સૌ મીત્ર મારા વાંચતા;
 દુનીયા તણા સંસારમાં જે થાય છે તે તો કહું,
 ત્રેસ ના અલસવતા અંતર વીસે આશીષ કહું. ૧
 નટપુર નગરીનો હતો એક વાળીયો મમ મીત્રકો,
 ખંસો હતું જે નામ તેનું તે પ્રમાણે તે હતો:
 માતા પીતા સ્વર્ગે ગયા હુબ દાર્દના સંતાપથી,
 કાકા કે કાકી કો હતા ભાંડુ ખીરાદર કંઈ નથી. ૨
 મમ વય વરસ ચૌદહની હતી લણતો હતો નીશાળમાં,
 આ ઉપાધીથી ડર દેતુન સુખ સંસારમાં:
 માયા લલી મુજને ગમે હવે લણવુ ગમતુ નથી,
 પૈસા કમાવી પેટ ભરવુ એ વીના સજીતુ નથી. ૩
 ચાર દીનનો હું બુખ્યો છું કામ ના કંઈ મુજતુ,
 આડંબરો ખોટા લઈને મન ઉપાધી મુકંતુ;
 ચોથે દીવસે મમ મીત્રકો અમદાવાદનો જે શેટીઓ.

સાધી ઉપાધી મધગી ટાળી ન્યાં મધ હુતો રહ્યાં ૪

પત્ની નવી લાવ્યા હતા મમ પ્રેમી પોશાક મીઠરે,

પુત્રી હતી એક જુનીને તેના ઉપર દુખ આદરે;

બાળા હતી વય બારની મનમાં ઘણા ઉદ્વેગ હરે,

સુદર લીલીલા નામ તેનું મન વિશે આવી ઠરે. ૫

કન્યા કનકની પુતળી મૃગલોચની નયનો હતી,

ચાલ્યું સુદર ચાલતી મમ પ્રેમી મન લોભાવતી

રૂપતો શુ તેહનું ઇન્દ્ર તણી મનહર પરી,

નયનો ધરી નીચા નીહાળી આવતી મદ નાગણી ૬

એક દીકા વાટમાં સંયોગ સામી થઈ ગયો,

સામા સામા આથડીને પ્રેમ રસ ત્યાં વહી ગયો;

સામું હસી તે માહરા મૃગ નયનો નીચા ધરી,

સ્નેહની વાતો કરી સંજોગ સારો આદરી ૭

માતા બીચારીને હતીના કોણ ત્યાં સંભાળ લે,

પ્રેમી પોસક મમ હતા જે નવી પત્ની પાસે રહે,

બાળા બીચારી એકલી તે પળ બળે આધીન હતી.

શું કરે તે એકલી દરરોજ દુખ સંતાપતી. ૮

છો માસતો વીતી ગયા કંઈ નોકરીમાં મન નથી,—
 પણ પ્યારી લલીતને પ્રેમ હવે છેટે કંઈ છુટતો નથી,
 સુંદર લલીતા નામ જે લુલાય ના સ્વપ્ને કહી,
 પ્યારી લલીતા પ્રેમ તારો છોડાય ના છુટે કહી— ૯
 એક દીન અવકાશમાં ગન્ને હતાં વાડી-વીથે,
 સામા સામુ સૂમ્ છોડી વાતો કરતા દુખ વીથે.
 કો કામને સંજોગ માટે આવી પત્ની મીત્રની,
 હાલત અમારી જોઈને એકદમ તે ગુસ્સે થઈ.— ૧૦
 પાછા અરે જઈને તુરત સમજાવ્યો પ્રેમી મીત્રને,
 જુઓ જરા નયનો ઉગાડી કાઢાને આ વેઠને.
 ઘરમાં રહી તેણે તમારા દુલવી આ પુત્રીને,
 દુખ જાણી તેડી લાવ્યા લુણ હરામી મીત્રને.— ૧૧
 બ્રાતાજી હતો જાઉં છું ન દોશ દેતા કંઈ મુને,
 એ પુત્રીનો મુજ સ્નેહ છે ખોટું કહું તે કાં બને.
 લલીતને હું ચાહું છું તેની ખરે પણ છે ખુશી,
 માટે કહું દુખદાયકી પરગાવી દોને થઈ ખુશી ૧૨
 શું બોલતાં ખડેથી ગયો કંઈ ના મુને તો જણ મથ્યો,
 સાપ પાળી વૃધ કર્યો તેનો તો આજે કંઈ થયો.

ચાલીયો જ તુ શુ મુવે છે સ્વામ મુખ તારૂ લઈ,
 ના ફરીથી આવતો ન કામ છે તારૂ અહીં ૧૩
 હું તો ચાલીયો ત્યાંથી ધરીને હામ હૈયા ઉર નીચે,
 ખ્યારી લલોતા ત્યાં મળી મુને પોળના નાકા વિશે.
 ખંશીલાલ શુ ક્યાં ચાલીયા આ અશ્રમાં આશુ ભર્યા,
 બસ તમારી સાથે આવુ મુજ તમ પ્રીતમ ઠર્યા. ૪૧
 ખ્યારી લલોતાને કહી જીવ તેનો મે સંતાપીઓ,
 ચાલી ત્યાંથી દુખ ધરી રીચીરોડ પર હું આપીઓ.
 મનમાં ધરૂ ઉપાય ત્યાંતો કઈ હવે સુજતુ નથી,
 ખ્યારી લલોતનનો પ્રેમ ત્યાં ઉદ્વેગથી મટતો નથી. ૧૫
 વીચાર તેવે મે કર્યો જઈને ઉઘાડ્યુ મમ ઘરે,
 હતા પસા જે ઘણા પશ્ચ ઉમંગ્યો તે પરે,
 માલ કે લાવી અને મેતો ખનાવી હાટરે,
 મન વીશે અકળાવતાં ન કઈ ખીજુ સુજ્યુ અરે. ૧૬
 માસ તણુતો વહી ગયા પૈસા ઘણા પેદા કર્યા,
 એક દીકા સ્વપ્નમાં આવી લલોત મનમાં ઠર્યા.
 સ્વપ્ન એવુ આવીયુ ન કહેતાં કહેવાય છે,
 દુખ તણુ ખાળા વીશે વાહળ અરે ઘેરાય છે. ૧૭

જાણે લલીતા ને હમે બેઠા છીએ મોટા વાણમાં,
 મધ દરીયે જઈને વાણુ ટુપ્યુ ના ઠર્યું કે હાથમાં.
 જાણે લલીતા જુમ પડી એ પ્રીય મમ પાસ હો,
 આ અનાથ જાણા એકલી ડુગતી તમે ઉગારજો. ૧૯
 આખ તેવે ઉઘડી તો ન લલીતા પાસ છે,
 વાણુ કે દરીયો નથી કંઈ તો અરે મુજ પાસ છે.
 ઉઘ ના કે આવતી સ્વપ્નુ ધણુ ખોટું લણુ,
 ખોટા લહી આડંબરોને પરોઢં ત્યાં તો વહી ગયુ. ૨૦
 ડુકાને જઈ ગમતુ નથી ને કંઈ મને સુજતું નથી,
 મન ઉપાધી મુકતુ તનડુ અરે ઠરતુ નથી.
 સ્વપ્નનો સો ભેદ છે તે તો અરે સુજતુ નથી,
 પ્યાની લલીતાના પ્રેમથી મનડુ અરે ઠરતુ નથી. ૨૧
 લયલી વીયોગે હું મરું લયલી વીના ગમતું નથી,
 ફરવા જતા પણ લયલી લયલી મુને મળતી નથી.
 લયલી તણા વીયોગથી તુજ પ્રેમ પણ આવી નડે,
 લયલી અરે લયલી વિયોગે પ્રેમ તારો ના ઠરે. ૨૨
 એક દીવસ કે કામને લયલી મુને આવી મળી,
 મુઠી ઉપાધી સઘળી ટાળી પ્રેમની વારી મળી.

એકાંતમાં જઈને હમે સુખ દુખની વાતો કરી,
 પ્રેમી લલીત બાવી મળી સંજોગ સારો આહરી. ૨૨
 સંસારના જે ભુવન વીશે જઈને હમે બન્ને ઠર્યા,
 કોક દીન લયલી મળી બસ પ્રેમ ત્યાં તો વહી ગયો.
 લયલી ગ્રહી મુજ હાથમાં ચુખન ધર્યું લયલી વીશે,
 રે આપજોરે આપજો કો દીવસ ના આવશે. ૨૩

લયલી ઉઠી વસ્ત્રો સમારી ચાલતી થઈ નીજ ઘરે,
 અહા બે ઘડી બાવી મળી બુજાવીયો મુજ રહ્યને.
 અરે દુન્ટ અધીરૂ મન તાહરૂ લોભવી બાળા અરે,
 નદોશ બાળા છે અરે કુ દ્રષ્ટી તેને કાંકરે. ૨૪

દુન્ટ પ્રેમી મન કરી ડંડાશે પ્રભુને દ્વારતુ,
 મોહને મુકીદે નહીં તો મન અધીરૂ રાખતુ.
 બે માસ એમ ત્યાં વહી ગયા લયલી મુને ના સાલળી,
 પણ એક દીવસ કો વાનમાં પ્યારી લલીતને સાલળી. ૨૫
 ચાર વાગે તે દીવસ ફરવા ગયો હુ સરોવર તીરે,
 ચાલ હંસ ન ચાલતી આવતી તી તે ધીરે.
 એકદમ નયનો નહાળી અજબ થઈ મારા ભણી,
 અશ્રુ ભરાયાં આંખમાં હુ તો ધીરજ આપુ ધણી. ૨૬

ધીરજ આપી મેં ઘણી પાપ રડતી રહતી નથી,
 સાન મુકી જોલાન થઈ કંઈ હઠતો છુટતી નથી,
 ધીરજ હર્ષ દીક્ષાસે દેતા પાપ કે આવી મળે.

પ્યારી લલીતના લક્ષ્મી જીજ્ઞાસંગાતે આદરે. ૨૭

લયત્રી કહે મજતુ મુણે ઉપાય કઈ મુંજતો નથી,
 મમ દુષ્ટ માતાએ કર્યો છે કોષને ને રૂજતો નથી.

મારું રહ્યું અધીર છે ધીરજ હવે ધરતુ નથી
 જો પીતાજી જીવન કરશે તો હવે જીવતું નથી. ૨૮

વહાણા પ્રીયા નમતો શ્રદ્ધીને હાથ હવે પાછા હટયા,

આ અનાથ જાળા દુગતી મુકી તમે પાછા હટયા.

આ? જીવ તમને અર્પણ કર્યું એમ અહ્ય આ આહં છે,

જેને લીધે દુખ આદરુ તે પોતે અજાણો થાય છે, ૨૯

દુનીયા તણા સંસારમાં અરે હાય મારું કે નહીં,

પ્રીય મારા તમ હતા ને અજ પણ કોઈ નહીં.

મારો સમા દુખીયા પરે પ્રભુ આજ અરજ ગુજારજો,
એકલી જાણી તુરત અરે ત્યાં મુને ખોલાવજો. ૩૦

એમ કહી અજબ થેઈ તે અશ્રુ આગ્યા આખમાં,
બે ભાન થઈ નીચે પડીને અશ્રુ ધારા આખમાં.

સાન્ત થારે સાન્ત થા કહીને દીલાસો આપતો,
તરા સમા દુખીયા પરે હુ નીજ કષ્ટ ગુજારતો. ૩૧

સાણી સહુણી માહરી એમ કહી દીલાસો આપતો
સમ છે સહુણી મુજને જો દુખ તારૂં ન કાપતો,
હાની થશે જો તુજને તો જીવ મારો હુ ધરીસ
મનથી કહુછું માનુની મરતા પહેલાં હુ મરીસ ૩૨

કઈ કઈ દીલાસા આપતા પ્યારી લક્ષ્મીત જાગ્રત થઈ,
તનુડુ થારી મન વાધારી પ્રીય તમ પ્યારી થઈ

કઈ કઈ વીચારે પોજતા પ્યારા કહી ખોલાવતી,
કઈ કઈ કરુ ચુગન ધરૂં તો પણ રસીલી ચાહતી. ૩૩

વાતો કરી હુતો હસ્યો તે પણ હસી મારાભણી,
 વખત ત્યાં તો વડી ગયો ચાલતી થઈ ઘર ભણી.
 અહા શી સલુણી વજ્ર મનની કઈ કઈ વીચારો ધારતી,
 એક પ્યારને માટે કરીને જીવ પોતે આપતી. ૩૪
 કલમ મારી થોળતી આ વાત અહીઆથી ધડ.
 લગ્ન કરવાનું હતું તેના વીશે તમને કહું
 લોગી હતો એક વાણીઓ લલીતનો મજનુ હતો,
 રૂપીઆ હજાર દસ આપીને લલીતને તે પરજુતો. ૩૫
 મીયાં હતા ઝિમરાવ કરીને ઝટપટ તેની આદરે,
 લોગીયાનો રનેહી હતો તેથી હીમતો તે ધરે.
 લગ્ન દીવસ નક્કી કર્યો ત્યાં જુથ જુથાલી થઈ રહી,
 મંઠયો ચોરીર સ્થાત્યાં તો જુગીઓ થઈ રહી. ૩૬
 લગ્નને પહેલે દિવસે મીયાભાઈએ આદર્યું,
 વળોતરને મારિને ખસ-લલિત સાથે રનેહ ધડ

ઉમરાવ ત્યાંથી નિસયા, આવવા નજી સેડ ધરે
 આવતા રસ્તા મહી ખોટા તરંગો તે ધરે ૩૭
 ખડા હતા જ્યાં સેડ ત્યાં તો તે મીયા આવી ઠરે.

સેઠની ખુટી સુધાડી જે ભાનીમાં લાવી ધરે.
 પેટી હતી એક ખાલી તેમાં સેઠને પુયાં અરે,
 પેટી ઉપાડી નીજ ચઢી સાગરમતી આત્યા અરે. ૩૮

રાતનો ત્યાં પેર હતો તેથી ન કાઈ ત્યાં જુએ,
 નાખી પેટી ખાણીમાં ત્યાં તો તણાતી તે જુએ.
 આવી રીને વાણીયાનો લોગ આવી અહીં થરે,
 કાને પડી ખંસીને જ્યારે તે ખુસદાઈ ખડુ ધરે. ૩૯

જઈને તુરત ખુસદાઈથી લલોતને જઈને તે મળયો,
 સાબળાયુ જે તેહણે તે સંભળાવીને રહ્યો.

સાબળી લલોતના હર્ષનો ઠઠ ખરતો આવે નહીં,
 હર્શના આસુ ભસ્યા વાત આ શુદ્ધ સહી. ૪૦

ગાઈ ઉપાધી સઘળી ટાળી ના રહ્યો સંતાપ કે,
 સુખની વારી મળી છે ના ઉપાધી કે રહી.

ચાલો પ્રીતિ હવે ઘર તરફ સુખ આનંદ ગુજારીએ,
 મનના મનોરથ માહરા સુખદાયી ખીલાવીએ. ૪૧

લઈ લલીતને સાથ હું આવીએ મમ નીજ ઘરે,
 સુખ દુખ તણી વાતો કરી ખીલાવીએ મમ રહ્યને
 બન્ને હમે પાછા તુરત સહન ભુવનને વશ થયા,
 મનની ઉપાધી સઘળી ટાળી દુષ્ટ કર્મને વશ થયા. ૪૨

આવી રીતે બન્ને હમે ગુજારતા સુખ દુખ તણા,
 માયા તણું કઈ દુખ નથી ધન વીલવ સોધ્યા ઘણા.

મીત્રો મુને પરજાવવા કોઈ ખીજ સાથે આદરે,
 ના કહું છું છતાં મનમાં હીમતો તેધર. ૪૩

કોઈ કહે ગાડુ મુને અરે કા કહે અકકલ નથી,
 પ્રીય મારી લયલીને હુલાવવા કઈ મત નથી.

લોકો નહીં ગાડો મુને શ્રીટકાર દેતા મન વિશે,
 શા રા. વીચારો યોજવા ઠસના નથી મમ મન વિશે. ૪૪
 તનડુ ઠરે છે માહરૂ ખીજી મને ગમતી નથી,
 લલ્લી વીના આ જગતમાં ખીજી ન કોનો રનેહ નથી.
 ફનીયા લલ્લે જેવું કહે તુવું કહેવા દો અરે,
 લલ્લીતની માળા જપુતા ખીજી તો કોઈ છે અરે. ૪૫
 એકદી આવી લલ્લીત જંસીને આપી માળરે,
 કીમત તેની માળને ત્યાં દશ હજારે થાયરે.
 પ્રીય જંશી માહરા આ માળ હું તમને ધરૂ,
 કામની છે માળ તેથી પ્રીય તમ પાસે ધરૂ. ૪૬
 માળા આપ્યા ને થયા દીન દસબાર ત્યાં જ્યાહરે,
 ચોરી થઈ મોટી ઘણી લલ્લીતના પીતા ધરે.
 આબુ હતુ જે જેટલું ત્યાં તેટલું પાછું ગયું,
 ના રહ્યું તેમાંથી કંઈને વીલું મોહુ થઈ રહ્યું. ૪૭
 ટકતો નપૈસો પુત્રીનો ધન તેહતુ જાતુ રહ્યું,
 હતુ તેથી ચોગંજી ચોરને ત્યાં વંશ થયું.
 પુત્રી પીતા મનમાં લહે આતો ઘણું ખોટું થયું,
 પરણાવી જાત્ર પુત્રીને મનમાં અરે મારા લકડયુ. ૪૮

પુત્રી આપુ જાંસીને જોમ દીવ માફ રહાય છે.
 લલીત ને જાંશી વિશે પ્રેમ ખરો દેખાય છે.
 લગનનું તો મન ધર્યું દીવસ ખરો નક્કી કર્યો,
 લલીત ને જાંશી વીશે અરે પ્રેમ ત્યાં તો આવી મળયો ૪૯
 મંડપો ચોરી રચાયા ધામ ધુમ ત્યાં ખુબ થયા,
 જાંશીએ આપ્યા હજારો (રૂપિયા) લલીત પીતાને ધર્યાં.
 ખુશીનો ના પાર છે આનંદ વરતાવી રહ્યો,
 લલીત ને જાંશી વશે સંયોગ ત્યાં આવી મળયો. ૫૦
 કલમ મારી થોભે છે આ વાત અહીયાથી રહી,
 લગવાનું છે જે હજુ લખાઈ ના પુરીરહી.
 ભાગ જીજ્ઞે વાચતા સમજ પડશે મન ભરી,
 ભોગીયાને મીયાભઈની વાતતો આવે મળી. ૫૧

અમેને પ્રેમ વહાલો છે.

—ગજલ—

નથી પરવા નથી ઈજ્જત નથી જાહેરજાણી કે,
 હમે દીલદારની દોરી પકડવાને ગયા તા કે?
 હતી ખુશશુરત એક પરીની શીકસ પાતીલા,
 હતા નયનો કટારી હા ઘણા યુવસાદ ત્યાં પાતા.
 હમેને કર્મ નથી પરવા હમારો ઇસક વહાલો છે,
 અમે બસ પ્રેમને આધીન અમારો પ્રેમ વહાલો છે.
 જવાનુ લઈનિશુ જન્મત નકામાં ફાંફાં મારીને,
 અમે બસ પ્યારને મસગુઝ અમારો પ્રેમ વહાલો છે.
 તમારી જીન્દગાનીમાં નથી કે લાવ લેવાનો,
 નજર કરતા જુઓ પ્રેમી અમારો પ્રેમ વહાલો છે.
 કમાવામાં વળીશુ છે કમાવી ફાન આપીશુ.
 રહો દીલદારમાં માશુક અમારો ધર્મ વહાલો છે.
 નવી આંખો નવા નયનો નવો બસ લાવ લેવો છે,
 અરે ઇસમાલ જો ચાહે ખુદાનો પ્રેમ વહાલો છે.

અંધા બનેલાને અરજ

થશે જો પ્રેમના જોગી જો અલખ જગાવાને,
 અરે જો પ્યારને નામે શુખે ગરદન કપાવાને,
 તમારી માલ મીલકતને વળી જાહેજલાલીને,
 કરો દીલદાર પરવારો તો પણ ચઢાવાશુ દીલબરને.
 જરીને ઝેરનુ પ્યાલુ કદાપી આપોએ દીલબર,
 કરાવે મૃત્યુ તે હાથે પછી દીલબર શુ કહેવાને.
 કિનાખો જ્ઞાનની જુઓ જરા તેમાં નજર પાલા,
 કર્યા પેમાત્ર લાખોને વળી જાહેજલાલીને.
 થએલો લાલ મોહસ્થલ નકકી તે પાક કરશેરે,
 છતી આપે ચતુ મુરખ પડયો ધીકાર તેનેરે.
 થઇ મસ્તાન મહોખતના દીવાના થઇ દીલબરના,
 દીલાસો આપેન જ્યારે પછી કરવુ શુ દીલબરને.
 તથાપી માર્ગ તે પકડો પછી શુ લાભ થાવાનો,
 દિવાના થઈ જસો જ્યારે રહેમના આવે દીલબરને.
 તમારે હૃદ એવુશુ હવાતે કાર્યના કરશે,
 કરીશુ પ્યારની પરવા અને સ્વાર્થીશુ દીલબરને.

જયાનક પાડ તોડીને તમેના પેમ મેળવશે
 બધા દીલબર દીવાના છે દીવાના ને દીવાના ને
 અરે ને પેમ છે કાતીબ તમારોને એ દીલબરનો
 ખરે એ ખરેહમ દીલને ફના થાવા અરે દોને

ઈનસાફ

ગજલ

હરખશર ને ફજ છે કે ચાહે બસ ઈનસાફને,
 છો ભલે ધનવાન હો પણ ચાહે બસ ઈનસાફને
 કામ હો યા દેશહો કેહાભલે મીત્રો તમામ
 ન્યાયનો કાંટો હલાવો ચાહે બસ ઈનસાફને
 ન્યાયની પામી કસોટી ન્યાયને વળગી રહે
 તે બચર વાહ પામસે આ જગતની મોટાઈને
 મન સકળનાં મેળવી જાયે ભલે દુનીયા તબુ
 પણ નામ રહેવાનું સદા આ જગતાં ઝલકાઈને
 માટેમારા અચ્ચે ડીમર સર પ્યાર કરતુ એટલો
 વાહ છે સાબાસ લાખો સાજ બસ ઈનસાફને

જાહેર ખબર.

ફૂટના કમીશન એજન્ટ

વાહ શુકે અને લીલો મેવો વેચનાર તથા હરેક જાતના ફૂટ
વેચનાર કમીશન એજન્ટ હુમારે ત્યાં કીફાયત ભાવથી હરેક
ચીજ મલશે અને બહાર ગામનો માત્ર કમીશન લઇને કીફા
યત ભાવથી વેચી આપીશુ એક વખત પધારીને ખાત્રી ક
રા મલવાનુ ઠોકાણુ કોચાટ વગા પાસે નડીઆદ વડોરા ઇ
સ્માલભાઈ જમાલભાઈ અમદાવાદો ગજાર

ફેનસી સીલાઈ ખાતું

અમારી ફેનસી સીલાઈ ઘંડી ઉરમાં સ્વીકારી લ્યો
અહી આવી અરે એક વાર તમે અનુભવથી જોઈલ્યો
અમારા સીવેલા કપડાંમાં નથી કહેવત જરા તેમાં
સ્વીકારીઘંડી ઉરમાં લઈ મંહાબતથી જુઓ તેમાં
હરજી કરીમભાઈ ઇસ્માઈલભાઈ
ઠોકાણુ અમદાવાદી બજાર—નડીઆદ

સહે છે દુખ તુ શાને

મરે એ પ્રેમના ઘેલા નકામુ તુ મરે શાને,
 નકામા તુ ધરી આશા સહે છે દુખતુ શાને.
 લગાયો કાટો છે તુજને થયો તુ પ્રેમને આધીન,
 રહ્ય તારુ હગા બાળ જણાસે ના કઢીતુને,
 ધવલ સર્વે તું હોગ્ય બાણી નકામો તુકુલે સાને.
 મુંખીથી પ્રેમી બેપરવા નકામી ગાઠ બાંધે તુ,
 અબાયબ પ્રેમ મસ્તીમાં ખુવારી તુ બને શાને.
 ઇશક છે ડાંખ પ્રીતીનો વીકટ છે રનેહ નો રસ્તો,
 નથી નકસીર એ તારી નકામુ બાળે દીલ શાને.
 કરી ખામિસ પછાદામ નકામીયાતુ ના બાહોશ,
 કરીને હદ દીલ હરીઆ વફાઈમાં મરે સાને.
 જમતના બેવફાઈથી થયો ઇરમાલ તું ભુડો,
 અલીમાને કરીને તુ ધરે છે હરકતમ સાને.
 જમતના સ્વામી છે લોકો મુપલ્લવથી અલગ કરતાં.
 ધરીને સ્વાર્થ ત્યાં તારુ નકામો તુ મરે શાને.

ખતા

—ગજલ—

અરે ખુદાહુ દર ગુજર કરતો ખતાકરવી ઘટે,
 આખુનને આજીવગી દેવી અને દેવી ઘટે.
 હજારો છે મુનાસીખ જે કરતો આજીજી તેને,
 ફરે છે એવકા તેતો ખખર દેવી ઘટે તેને.
 રહેતુ મોજમાં માસુક અને હરગીજ રહે કા,યમ
 મગર અખસોસ અએ માસુક ખખર દેવી ઘટે તુને.
 હવા તુંજ પહ્લની પલટી ચમન તારો ગયો ઉડી,
 ભજે તો ખેર કીસમતમાં ખુદા બે સાલજે તુને.
 અમીરો તો ભરે ઇજજત ફકીરોનો તો એ બેલી,
 મગર છે જે નવાજી તેહને ખેરાત તો દેવી ઘટે.
 ફકીરોની ફકીરોમાં ખુદાની છે ખની ખરકત,
 મગર જે માસુકી મસ્તાન શીક્ષા તો ઘટે તેને.
 હવે તો માલકારોમાં અને જે જારી ખરકત.
 કહે ભાઈ સુંણો હસ્માલ અરે ખરકત ઘટે તેને.
 અહેબે હાથ ખ્યારીનો ધરીને ઉરમાં હીમત,
 નકાસુ છોડી દે ખાલી નથી તકસીર એ તુને.

સરોવર તીરે ભમતી બાલીકા

—વલીત છંદ—

અરર ઓ વિલુ આમ શું કર્યું.
સમય અલ્પમાં સુખ શું હર્યું.
વિરહી કાન્તથી કેમરે કરી,
અનલ બળમાં સીંદને ધરી.
અરર ઓ પ્રભુ પ્રાણ બચાવે,
જીવન છીનવ વીછીનવ ધાયવે.
વીરહ બળને બોલવો હરી,
અનલ બળમાં સીંદને ધરી.
કમળ વાડી વીરો ખીલ્યું અહા.
નિશ્પત્તી સવિતા નીહાળો હા.
હૃદય પદ્મમાં વિકરો પ્રકાશ,
શિવ પતિ સવિતા વિના અરે.

જુગીતી કુમળી બેટી વક્ષન,
 રેકય દુકડા યામ વેળાને;
 સમર તિવ જાગે વિધિ અરે,
 કર હાથ કરી કાન્ત જોખારે;
 શિતળ સૂરભી વાયુ લહેરી,
 અન જાળશી દેહ દાહતી,
 પવન ઉમઠી નાખ નાથ જશાં,
 શિતલ લાગશે તુ ખચીત ત્યાં,
 પિડીત આ દીસે કુમુદી સતી,
 નિજ પતી સરીના વિના અતી,
 પ્રિય સખી કુમુદિ દક્ષા જુરી થઇ,
 પ્રિય પતી વિના આદરણી થઇ,
 વિધ વેલડી વક્ષ સાથે આ,
 હિમ ગૃહ સમા મંડ્યો જન્યા,
 જળ વિના જુઓ જન તર્કડે.
 નીરખી ઝાંઝા હર્ષ, આપડે,
 મતલિ વક્ષની રમ્યતા મઇ,
 જમિતણી વહી રમ્યતા ગર્ધ

દુનીયા દીવાનો છે કહે

—ગજલ—

આકીલ છે દુનીયા કહે યા—

મે અકકલ છાને કહે,

પરવા ન કરવાનો પ્રીય—

દુનીયા દીવાનો છે કહે.

એ ગુલ છે અંગારનુ—

દુનીયા ભલે એવું કહે

થંકક થતી એ આતશે

દુનીયા દીવાનો છે કહે

ભદુ તણી એ પુતળી છે—

નુરથી ભદુ ભર્યો

એ નુરથી અંભએલો—

દુનીયા દીવાનો છે કહે.

કરતો પ્રી એઠા રહી—

કરતો ખુદની બંદગી,

ને ધ્યાન પુતળી વૃધર—

દુનીયા દીવાનો છો કહે.

આ આગના શોભા થતા હુ—

ખુદ દેખુ ચરમથી,

ખાક થઈ ઉડવા ધસુ—

દુનીયા દીવાનો છો કહે.

અકલ્પ ગુમાવી દીલ આળી—

બેસી રહે તો તાનમાં,

આ ભમુ શવે નહી—

દુનીયા દીવાનો છો કહે.

આ ધરક કરા આગમાં—

ગાતુ સદા મંજુલ રવે,

વન વન પ્રશ્ન સોધતો—

દુનીયા દીવાનો છો કહે,

ગરીબોને તમારી પુત્રી આપોને

— ગઝલ —

— ❦ —

અરે શું જોડલા વાળા તમારી પુત્રી આપોને,
રખડતા છે અરે તેને તમે તુરત ચણાવોને.
ગરીબો જે ઘણા વાંઢા અને. પૈસે ટકે લુખા,
નકામા હીલ હુલાવીને તેમને કન્યા અપાવોને.
તમારી લાડકી દેવા તમે પૈસા કઢાવો છો,
લઈ નાણા પુરે પુરા તમે કન્યા લજવો છો.
અમારા હીલ અધીરા છે તમારી લાડકી લેવા,
સતાવી ના ગરીબોને તુરત અમને બુલાવોને.
ખીચારા સ્નેહના મોઢા ફરે છે લાડકી લેવા,
શ્રદ્ધીને હાથ પુત્રીનો ગરીબોને વધાવોને
ભલે ધનવાન હો તો હો ઘણી તમ લાડકીવાળા,
ગરીબોની લીયો આશીશ તુરત કન્યા અપાવીને.
તમારેતો ખપે પૈસા નથી પાસે હુમારી તો,
કયે ઇસ્માલ સુણો સોઠો તમારી પુત્રી આપોને.

સંસારમાં માલતા મીયા

—ગજલ—

તપાસીને જુઓ સંસાર દુનીયાની વફાઈના,
 ધર્યા છે લોક જેવા જ્યાં સનમની જે વફાઈના.
 મીયા ભાઈતો રહે મસગુલ મુખ દુખને ગહુ પાતા,
 મજે પેસા કમાઈના મહોબતમાં ગુલીશ ચાતા.
 નથી ઘરમાં અરે ખાવા છતા ખાહરે ફરે ટેટા,
 મીલાવી રાજ માશુકથી રહે ગુલતાનમાં ટેટા.
 લઈ કર્જે ઘણા વસ્ત્રો ગહારથી મોજમાં ચાલે,
 પડીને ઈસ્ક ખાજમાં ઘણા પેસે ટકે માલે.
 વણોતરની જુવો હાલત કેવો થાયછે ધનવાન,
 કરી પેસા ઘણા લેગા જુદાઈને વધારે છે.
 કરીને કર કસર તોળો ઘણા ખંગલા ઉઠાવેછે,
 ભરીને માલ લાખોનો સુખે જીવગી સીધાવેછે.
 વહોરાની કહુ વીતી ગણા પેસા કરે લેગા,
 સમય આવે તેઓ એકદી લડઈ મોટી જગાવેછે.

ચઢીને કોટ દરખારે હતા તેવા બન્યા બાવા,
કરી દુખદાઇ તેના દીલ ખરે દુસ્મન વધારે છે.

—દાહરો—

વાણોતરની નોકરી સુખ સંપીલી બાત
મીચાલઇના રોકથી કરે આલથી વાત

સ્વાર્થી સગા

—ગજલ—

સગા સોધે ઘણુ સ્વારથ સગાઇથી મળી જઇને,
ધીરે રઇને ધરે સીરમાં વખત આવે ઘણો ખોટો.
હથુ ભરપુર મીલકતથી સગા સૌ આપણા થાશે,
લઈ લાડુ ધરીને ધીર હશે જે તે લઈ બાશે.
સગાને મારવા ગરહન સગા શુ કામમાં આવે,
વખત પલટો છે જ્યારે સગા સૌ આધા ના આવે.
સગાના કામછે જુદા સગા જેના હશે તેના,
મરેલાને સહુ મારે સગાન. રાહછે ન્યારા.

સગાઓથી મરેલો ઓ નસીબહીણુ તુજ ઇસ્માઇલ,
હઇને ધીર હજો દેતે સગાનો રાહ છે ન્યારો.

ફેસનની ફીસયારી

હમેતો ફેનશીવાળા અમારો ચાલ જુદોછે,
હમારે કોટ ને પેટલુન પહેરવાનો ઇબ્તદારોછે.
તમે જો કહેશો તો હમે કહેવાના કે યુકુલ,
નથી કોઈની અમને પરવા અમારો રાહ ન્યારોછે,
અમારી ફેનસીની વાત નથી દરકાર હમાને.
હમા સામકલ અને મોટર લઇને ગામમાં ફરવાના.
હમારા રાજની અંતે હમારા પાપની પુર્ણિ,
અમારી વાત છે જુદી હમારો પંથ ન્યારો છે.
'આઇ ડોન્ટ વોન્ટ ટુ કમ' અમે જવાબ તરત હમીએ
અને પાછા ચડપ હઇને અમારૂં પૈડું ફેરવીએ.

અમારે ટાઈને કોલર વીના ચાલે નહીં ધડીએ,
 નાજનદે હમો ફરીએ અમારો રાહ ન્યારો છે.
 અમારો તો અરે લાંબકો નથી કોઈનો જરા ઠપકો,
 'ડીયર વાઈફ' કહેવાના અમારો રાહ ન્યારો છે.
 'ઓ માય ફ્રેન્ડ' કહેવાના અને 'સેફ હેન્ડ' કરવાના,
 બાળકે લઈને 'વીય લેડી' અમારો રાહ ન્યારો છે.
 'હુ મોરો વીલ ગો' કહીને આવીએ પાછા,
 બુઓ ફ્રેશનની પ્રીસયારી અમારો રાહ ન્યારો છે.
 અમારે જોઈએ 'લેડી' નથી કંઈ દેશના બાંધા,
 મુકે છે નાતની બાહરે અમારો રાહ ન્યારો છે.
 ન સૂએ વીણુ ધરે ચરમા ખરે ફ્રેશન લખવે છે,
 નથી કંઈ લાજની પરવા અમારો રાહ ન્યારો છે.
 કહે 'લેડી' સુણો 'હુસબન્ડ' નથી કરનાર ખવાનુ,
 લખવે ફ્રેશનો મારી રસોઈઓ એક લાવોને.
 જવુ નાટક અરે જોવા નથી કંઈ કામ તમારે,
 ધરીને ધીર હયામાં ટીકીટ એક બે અપાવોને.

તડાકા મીત્ર છે સાથે નથી કંઈ બાદ તેમાં,
 ઘણું છે કામ તમ માથે ખરે તેતો ખુબવોને.
 આ કેસ છે ખોટો નથી સાડી મુને ગમતી,
 વધારી પોજીશન તુરત તમે એક કેસ લાવોને.
 અધીરો જીવ રાખો છે નથી ફેશન તમારી કંઈ,
 તડાકા મીત્રની સાથે મુને ફરવા જવા દોને.
 નગમતુ ચાલીને જાવું મુને પગથી ઘણું ખોટું,
 મુને સાઇકલ અપાવોને તમેતો ચાલતા આવો.
 નથી કંઈ સોલતુ મુને અરે સ્ટ્રોકીંગ વીના કંઈ
 તમે જઈને તુરત એક રેસમી સ્ટ્રોકીંગ અપાવોને.
 અમારે કોચને ખુરશી વીના ચાલે નહીં ધડીએ,
 પધારી સામા સામુ ને પછી મીસ્ટાન ઉડાવોને.
 ધરી ફેશન સ્વીકારી લ્યો અરે જો ખંધુઓ મારા,
 ધરીને માન ફેશનમાં તુરત તેમાં પધારોને.
 અમારીતો અરે ઈજ્જત ઘણા જન હોડતા આવે,
 કહે 'લેખક' મુણે લાવે તુરત તેમાં પધારોને.

સવારમાં કંડ સરોવરે ઉભારહી

જોતા દેખાતો રમ્ય દેખાવ

—ઈન્દ્રવજ્ર વૃતની ચાલ—

કસારજો આ સુંદર અતિશે,
 વિમલ વારે ભરીયુજ દીસે;
 જે મંદ ઉછળે કીશોર લહેરી,
 સમાય પાછી જળમાં કુમારી. ૧

જો જો વયસ્મે દૂર પક્ષવેલી,
 દેખી પ્રભાકર પતીને ખીલેલી.
 સુગંધ ભોગી બ્રમર ઉડેઆ
 ગુબાર કરતા ચામેર જો આ. ૨

જો જો નીકટમાં કુમુદ વેલી,
 પતીચંદ્ર વિના દુખમાં નમેલી
 પ્રેમી પતીનો વિરહ થવાથી,
 પરિનાપ પુરો પામે સુખેથી ૩

વિશાળ વૃક્ષે વિટળાઈ વેલી
 જાણે પ્રીતને ભેટે રસીલી.

- વેલી છવાયે મંડપ બન્યો છે
 શિતલ તાએ હિમ ગ્રહ સમો છે ૪
 આદર્શ રવીનુ જળે જણાએ,
 તરંગ સાથે ઉચ્ચનીચ થાય.
 દહેરીને બાનુ કીડા કરે છે.
 જાણે રઘુવર હર્ષે રમેછે, ૫
 ગાડી મુગંધી શિતલ સમીરે,
 સ્પર્શિ વાયુને સીતલ કરેરે.
 સંયોગી પતી વધુ મુખ પામે,
 વિયોગી ઘડી વિપત વિરામે. ૬
 અગ્રોક નીઆ ઘટા શોક હરતી,
 પેશી ઘટે કોકીલ જ્ઞાન કરતી
 મુણી નીહાળી મન મગ્ન થાએ,
 વ્યાધી ઉપાધી સઘળી પગાએ ૭
 નીચી નજરથી ભુમી નીહાળો,
 હરીત તણુતો ઉગેલ ભાળો.
 હરીત વર્ણી જનમ બીછાવી,
 કે નીર નાથે સુસાડી સજાવી ૮

સનમ હાવા કૃયા કરીએ

— ગમલ —

શરાએ ઇસ્કના સાગર—

ભરી પીધા હીવાના થઈ,

બુલીને લાન તનમનનુ—

સનમ હાવા કૃયા કરીએ.

સનમ તારા નુરે ચરમે—

ગયો દેવાન આડો પાટ,

ગની આખો છતાં અન્ધા—

સનમ હાવા કૃયા કરીએ.

સનમ તારો મધુરે રવ—

શુણીને સાન સો ખોઈ

સદા મંબુલ સુંણાવાને—

સનમ હાવા કૃયા કરીએ.

હતા એકાતના વાસી—

કરાયો યોગ દુખ દાયી,

હમે તો યોગના યોગી—

થવા હાવા કૃયા કરીએ.

હતા જાગે મહાજતના—

હમૈતો જાગમાં માશુક.

થતા એ જાગના ઉજડ—

સનમ રડતા હવે ફરીએ.

હસાવીને સીને ખંજર—

સ્વ હસ્તે દઈ વોરીને,

તખીજને સોધતા રચલાં ત્યાં—

સનમ હાવા ક્યાં કરીએ.

સ્નેહમાં શુ દુખ છે.

(જવાબ)

અએ સખી પુછે મને કે સ્નેહમાં શું સુખ છે,

પ્રસ્ન કરવાનો પતીકે સ્નેહમાં શુ દુખ છે;

સ્નેહમાં જો સુખ નથી તો જગ બંદી બાંકને,

આગમાં પતંગ આ બાક કહે શાને બને.

જો ! જો ! વયસ્મા પહોંને જો મીત્ર હીસે વીકશે,

ચન્દ્ર સામુ જોઈ જોઈ કુમુદી કેવી હશે;

ચન્દ્ર ને ચાહે ચક્રોરી ઉડતી ઉચે ઉચે,
 સ્નેહમાં સંકટ હતો તો ઉડતી સાને ઉચે,
 સ્નેહના યોગી રહે સુયોગી એમાં સુખ છે,
 સ્નેહમાં શુ દુખછે જો સ્નેહમાં સો સુખ છે.

સ્નેહમાં શુ સુખ છે.

[ઉત્તર]

ગજલ—

સ્નેહમાં શુ દુખ છે એવું પૂછો જો તુ મને,
 સ્નેહમાં શુ સુખ છે ઉત્તરેજ પૂછુ હ તને.
 સ્નેહમાં જો સુખછે તે ભુગ કાં છુંદે મરે,
 ને પીચાર આ પનંગ કાં ખાક થઈ ઉડો ગર.
 સ્નેહમાં છે સુખતો કંઈ કાં કમળ કરમાય છે.
 સ્નેહમાં જો સુખ નથી તો કાં કુમુદ કરમાય છે.
 કે વીચારી અમે સખી તુ સુખ શું સ્નેહમાં છે,
 યોગી થઈ વીચોગી જનતા સ્નેહમાં પાડુ દુખ છે.

-- મંદાકીના --

વનતા ગીત કમલીની નમી શોકથીગે સરેઆ,
 ઉપ્પ વાયુ સીતલ થઈ કે મંદ હૃદયેરી સરેઆ,
 થાશે પ્રેમી પ્રીયતી તણો યોગ આસે ઉદ્ધાર્યાં,
 કુમુદિને રમણી મુખ શા ગૃહસારે વીઠાશ્યાં.
 વેનતા જ્ઞેતા તાંમીર સવળે ભૂમિ પટ છવાયુ,
 વનતા સનતા રસીમહોપતી વંમ દીપે જમાવ્યુ;
 દિવે જાગું છુંટક ચમક તેજ તારક ગણોનુ,
 મંદાકીની મદી રમી રહ્યુ તેજ તારક શીશુનું.
 ઘાડી વારે જૂ ખે પટવરે આઘી પ્રભા જવાઈ,
 નીસા નાથે તીમીર હરીયુ તીજ પ્રભા પ્રસારી;
 ઈન્દ્રે એ આધરસ શીતલી કૌમુદીશી પ્રસારી,
 ગીતો સ્વા યુવક યુવાતિ શા મીરાજયા અગાશી.

હવે ફરીયાદ સાની છે

—ગજલ—

અરે ઓ પ્રેમના પ્યાસી હલાવ્યુ તેમ્નીને ખંજર,
હમને દીલ તે દોરે હવે ફરીયાદ સાની છે.

બહેવા ખુનને દેતું નહિતો માટી છો થાતું,
ચહેવાતુ નથી એ દુખ હવે ફરીયાદ સાની છે.

સનમના પ્રેમમાં લાગી કર્યું વિછીન્ન તારુ દીલ,
હવે તુ દર બહર લટકે ખરે ફરીયાદ સાની છે
હતી આગા કંઈ તારી અર તે ઠાલવી દીધી,
પછીતે સોધવાને કાજ કહે ફરીયાદ સાની છે.

કદી ચમન જસે ઉડી કદી આ ખાલ પાણ તુંડે,
મશકનો રસ્તો છે એવો પછી ફરીયાદ સાની છે,
ચીતાવી ને ચીતાતારી કુઠાવ્યો જીવ ત્યાં તારો,
ફાંઈ બચવા કહે તુંતુ ? કહે ફરીયાદ સાની છે.

જગતમાં તુ મયો જોળી લહીને દરબહર ભીક્ષા,
પછી તેતો ફરીયાદ સાની છે,

જહાગે કોઈની તુને અને ત્યાની નથી પૂરવા,
 ખરે તુને જગાવાને કહે ફરીયાદ સાનીછે.
 ઈશકમાં હીલ હઈ તારૂ સનમનો હાથ તે ગ્રાહ્યો,
 જીગર તેતો છુડાવાને કહે ફરીયાદ સાની છે
 હમ્મુ જો માન્યાથી માને જીગરમે જો વધારીલે,
 છતા તેના લાંબે હીલમાં પગી ફરીયાદ માનીછે.
 જગતનો સ્વાર્થાંછે ઇસ્માલ જગતનો તે થયો બુડો,
 હમ્મુ સ્વારથ છુડાવે તો પગી ફરીયાદ સાનીછે.

શેઠ રહેમતુલ્લા ફરીમભાઈ

એન્ડ મીન એજન્ટ

અમારે ત્યાં દરેક જાતની પાટીતથા રુ તથા દરેક જાતનું
 સુંતર કીફાયત ભાવે મકશે. બહાર ગામના એકરો ઉપર
 પુરતું બ્યાત હઈ માઠલો આપવામાં આવશે.

મલવાનુ ઠેકાણુ

શેઠ રહેમતુલ્લા ફરીમભાઈ

ધર નંબર. ૬૦૬ કસાઈ વાહાના નાકે-નડીઆદ

બે કદર

—ગજલ—

અએ કદર હાની કદરના કોઈની તો કંઈ કરી,
બે કદર હાની હતી ત્યાં તો કદર મારી ગઈ.

નહારી લ્યાકતો જેની નીરંકુશ હાજતો તેની,
એ મુનાસીબ બેદીતો ત્યાં તો કદર મારી ગઈ.

કહ્યા સુખન મોહોબતના મુદાઈ ના ગણી મહેબુબ,
ગણ્યો ના હુસ્ન જ્યાં ત્યાં તો અરે બરદાસ્ત મારી
એ મલાયમ દોલ તારુ મીઠી કાનર કાતરું,
છે અરે અફસોસ ત્યાંતો બે કદર મારી ગઈ.

તારો મહોબતમાં મને તે ખાસ ક્યાં બાદ્યો ખુદા,
મોખુદ આદર ગુલ છે ત્યાં તો કદર મારો ગઈ.

ખદાવી ને જીગર ખુનમાં કરીને હોજ ત્યાં નાહ્યા,
ફરે ઇસ્માઈલ હતો બોધ ત્યાં તો રે કદર મારી ગઈ.

સારાખે ઇસ્કને છેલ્લી સલામ

—ગજલ—

ખુદાના વસ્ત્ર ખોનારા સલામોછે તને છેલા,
 નરો! રો! રે હવે જાતા મળ જ્યાં હોય ત્યાં જાના?
 સદા ઇસ્કે મરેલાને બરેલે હાથ તર રહેજે,
 પડેલા હાથ તેનેરે જરા ખુબ લાલી તુ દેજે.
 પ્રથમ પ્યારી સનમને જઈ ખરે ત્યાં દર્દ તુ દુભવે,
 દર્દને વસ્ત્રના પ્યાલા જરા ખુબ લાલી તુ દેજે.
 પછી સંસારમાં જાજે જહા માશુક એને દીલબર,
 જીગર લોલાતી તે આખે જરા ખુબ લાલી તુ દેજે.
 ખરી જેની મહેરબાની પડેલા પાપને ભેટે,
 જીગરથી તે સમે દાંખી તહાતુ લાલી ખુબ દેજે.
 મગરના જા કદમ પાછો અહી તુ એક પથ્થુ ભરશે,
 મહોબતની ખુશાલીમાં દર્દ દીલ તુ દેજે.
 અરે લોખા દીગરે ઇસ્માલ કઠી તુ સ્વપને પહા સોચે,
 કહુધુ હું કમનતાથી ઘણે દુર મુજથી તુ રહેજે.

કાંકીલાને

—શીખરણી—

મધુ કંઠે ગાતી કુદરત લીલા કુજ વસીને,
સુણી દંટે જોવા ઉપવન ફરફટા પસીને.

અરે થાક્યો હુતો ફરી ફરી પરંતુ તું જડીના,
ભમ ! વૃક્ષે વૃક્ષે પણ તું નજરે કપાંચે પડીના.

ભમી થાકી જોડા તુંજ દર્શનની આશ તણને,
ભમી જોડા સુણ સધુર સ્વરનુ ગાન ફરીને.

અરેતે ખુશીએ પ્રલપ્ત મહી હા? ગુમ થઇ ગૈ,
ભડાકે તુ હાથે? ઉપવન તણ ક્યા એ ઉડી ગૈ.

એક કલીકાને

- ગજલ -

ડોડી કુન્ને વસેલી અર્થ કલીકે પુષ્પના બનશે,
 અતી નીર્દયકો વનમાંથી વિકસતા વેત હરી લેશે.
 જગતના સ્વાર્થી છે લોકો સુપદ્મવથી અત્રગ કરતાં,
 અરે પાપીણના રહ્યો રહેમ લવ લેશનાં ધરશે.
 મધુ કર લઈ મધુ ચુસી કંઈ દુરદુર ગમણ કરશે,
 કદી કોમલ હોમે દુખતાં નચે લુચ્યા નજર કરશે.
 જતા કરમાઈ પાખડીઓ અગર પુષ્પીલ ઉડી જતા,
 દઈ ફેકી કઠીન જાગે જીવન વીન બ્રષ્ટ તુજ કરશે,
 નકીમત કેકદર છે જ્યા મૃદતા શાને ધરવી ત્યાં,
 બને જેવા થવુ તેવાં એરીતી નાં કદી બુલશે.
 છતા ખીલવુ ગમે ખીલજે ખીલીને સ્વાર્થ તુ શીખજે,
 અગર વિદશી મધુ કોમલ પ્રભુશ્રીને મરાણ ધરજે.
 પ્રભુશ્રીના ચણુ ધરતાં તુ સુદરતા અમીક વધશે,
 અગર યોગી પ્રવણના જે સદા સ્વાગત પ્રીતે કરશે

અમારો ધંધો એવો છે

—ગજલ—

તમારો ધંધો એવો શુ તમોના કામમાં બેસા,
અમારો તો અરો ધંધો નથી કાંઈ દેશમાં તેવો:
અમે અમ બેક દાઢીશુ લઈ કળે વણા નાણા,
હમરોને રડાવીશુ અમારો ધંધો એવો છે.

હમારી બેક છે મોટી હમરે આપીશુ હથ રામ,
મનેતો આપીશુ નહિતો અમારો ધંધો એવો છે,
અમારી બેકની અંદર હમરોની ઉચલ પાથલ,
પછી કુતન રડાવીશુ અમારો ધંધો એવો છે,
લખને મીત્ર મોટી બેક મંગાવી માલ જાબોની,
ચળેતો અપારીશુ લાઈ અમારો ધંધો એવો છે.

હમરોના બની સ્થાપક અમારો મેટા સ્થાપીશુ,
નહી હમ આપીશુ કેને અમારો ધંધો એવો છે,
પછી પેઢી સમાવીશુ ત્યાં બે સપ્તનો સોદો,
બનીશુ શેઠ મેટા ત્યાં અમારો ધંધો એવો છે,
મહી સટ્ટા કરોડના હમે હકાનમાં ભરશુ,
પછી દેવાળુ દાઢીશુ અમારો ધંધો એવો છે.

સુધારકને બલામાણુ

સુધારક મીત્ર મમ મારા સુણો કથની કહુ તમને,
 લજળ્યુ નામ પીતાનુ કહેવાનુ ખરૂં તમને.
 હતો હુ ફેશને પુરો નતી પરવા મુને કોની,
 ગુમાવ્યુ ધન અરે માફ કહેવાનુ હજી તમને.
 થયો હુ નાતમાં ભુડો છતાં ના ફેશને પુરો,
 ધરો ફેશનમાં પુજો કહેવાનુ હજી તમને.
 વધુ ઈંગ્લીશ બણ્યો તેન નથી કઈ ધર્મનો પાયો,
 ખુદા સ્વપ્ને નકઈ આવે કહેવાનુ હજી તમને.
 ગણી જીદાઈ માગાપે ગણ્યો ના હુસ્ન ધર્મોમાં,
 પ્રભુને પણ ન પહેછાને કહેવાનું હજી તમને.
 સુધારક સદગુણી તમછો કહેવાને નથી લાયક
 ધરી ઉરમાં સ્વીકારી દ્યો કહેવા જે કહ્યુ તમને.
 નથી કઈ સ્વર્થનુ માફ છુડાવા સ્વર્થ તમ માટે,
 જન્યો જેવો અરે જાવો ધરોના ઉર વીશેમાટે.
 હતી વીતી અરે મુજને કહેવા તે થયો તતખર
 કહે લેખક ઈસ્માયેલે કહ્યુ ઉપર લહો દીક્કબર.

પંખી માટે દીવાનો થએલો મનુષ્ય.

—ગજલ—

અરે પંખી ગયું તું ક્યાં નથી કંઈ લાન મુજનેરે,
 મેં પાળ્યું પ્રેમ ઉછરંગે નથી કંઈ શાન તુજનેરે.
 ઘસુછુ હાથ વીણુ તારા ગયું મુજ હાંથમાં થીરે
 ગયું તું ક્યાં અરે છોડી નથી ઉપાય મારેરે,
 મેં પાળ્યું પ્રેમથી તુંજને હવે તર છોડ્યું ને તુજને,
 બળ્યું આ જીવવું મુજને બળ્યું આ રહેવું મુજને.
 મેં પાળ્યું આજ દીન તુજને શરમ લાગી જરા તુજને,
 નથી કંઈ વાક તારેરે થવાનું જે થયું મુજને,
 કહેનો રાખ ચાળું હું સરીર પરે બધે મારા.
 અને પાંડો થઉં જોગી જગતમાં માગી આવોને.
 દીવાનો છો કંઈ દુનીયા નથી પરવા અરે તેની,
 જગતમારે નથી રહેવું નથી દરકારે તેની.
 અરે સમજી થઈ ચાલ્યા નસર છોડો જરા તનેરે,
 હું છોડે થયો બેફાલ દશા આ થઈ અરે મુજને.

જુગારીને વિનંતી.

—ગજલ—

જુગારું શુ રમોભાઈ જુગારું શુન્દગાની ફૂલ,
 જુગારું છે અરે કેવુ જુગારીને જઈ પુછો,
 જુગારેથી ગયો પૈસો નદીઠો કોઈ પૈસાહાર,
 જુગારે રે ગર્મ ઇજજત જુગારીને જઈ પુછો.
 જુગારેથી થયા બેહાલ નકોઈ પાસ રહેવાદે,
 નકોઈ વીસ્વાસ લાવેછે જુગારીને જરા પુછો.
 જુગારુંછે ઘણુ ભુડુ નથી ખ્યાર પ્રભુને તે.
 નસુજે વિણ અરે તેના જુગારીને જરા પુછો.
 જગતમાં શુ કર્યું તેણે જગતનો તે થયો ભુડો,
 થયો તેરે ખુદનો ચોર જુગારીને જરા પુછો.
 નથી દેતું કોઈ કન્યા નકોઈ ધીરતુ તેને,
 સગો થાશે નહી કોઈ જુગારીને જરા પુછો.
 જુગારું જન રમેછે જે કરુણ વીનતી તેને,
 કહે લેખક સુણો તમને જુગારું ના રમો કોઈ.
 નથી કંઈ સ્વાર્થનું મારું કહુંછુ સ્વાર્થ તમ માટે,
 ન કરતા રે હવે કંઈ ભુલ તમારા સ્વાર્થને માટે.

શુ તમેને બીડી પીવાનો શોખ નથી.

આજકાલના સુધારક ફેશનએબલ મહાન ગૃહસ્થાને
માટે ખાસ અનુભવાર્થી દુકાન ખોલીછે,

જેમાં સોડા લેમન જંજીર સનલાઈટ સાબુ પાન
તથા દરેક જાતની બીડી લવીંગીઆ તથા નખીયા કીફાયત
લાવે મલશે અને છુટક તથા જથાખંધ મલશે અને અગા
ઉથી ઓર્ડર આપ્યાથી ટાઇમસર માલ તઇયાર કરી આપ
વામાં આવશે.

હરીગીત

અમતકારી બીડી છે આ ધરી ઉરમાં સ્વીકારી દ્યો
નથી નડીયાદમાં તેવી અરે એવી અહી જોઈ દ્યો
તમે જો આપસો ઓડર હમે તુરત બનાવીશુ
ધરી ઉરમાં સ્વીકારી લઈ હમે તે ટેમમાં આપીશુ
સુધારક પ્રેમીજન મારા અરેના બુલશે લેવા
ધરીને ધીર હૈયામાં અરે તે આવેને લેવા
અમકતી નાર છે જેતે ન બુલતા તે ખરીદવાને
હજારો રૂપીઆ દેતા નમત્રશે એવી બીડી મમને

વહોરા અખદુલભાઈ હસનભાઈ બીડીવાળા

મદારવડ-૫ આદ

અગાઉથી આશ્રય આપનારનાં સુખારીક નામ

શેઠ ગકુરભાઈ હસનભાઈ	૦-૪-૭
વોરા રસુલભાઈ અમદખાખુ	૦-૪-૦
વહોરા અલરામ મમદ મોનીઆ	૧-૦-૦
ઈસ્માલભાઈ હસનભાઈ	૦-૪-૦
વોરા રેમતઉલ્લા અલીજી	૦-૪-૦
વહોરા અબદુલ અમદ	૦-૪-૦
ગપુર આરામભાઈ	૦-૪-૦
વોરા અલરામ મમદ ભટવી	૦-૪-૦
શેઠ મામુદભાઈ રીમભાઈ	૦-૪-૦
શા. શા. ઈસ્માલભાઈ રહીમ ગુગરમાળ	૧-૪-૦
વહોરા અલરામ કાસમ	૦-૪-૦
વહોરા રીમલભાઈ રેમનભાઈ અલાદના	૦-૪-૦
વહોરા અલરામ રમતભાઈ	૦-૪-૦
શાહ ચીમનલાલ મોહનલાલ	૦-૪-૦
શાહ ચંદલાવ દારકાંદાસ	૦-૪-૦
શાહ ચીમનલાલ ભાઈચંદ	૦-૪-૦
પટેલ ઓતમદાસ હીમતલાલ	૦-૪-૦

